

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

Factors of the Decision Making in Watching Thai TV Dramas of the Ramkhamhaeng
University Students

อาจารย์ชนาพร พิทยานุรณ์¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3 (TV 3) วันละ 3-5 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 20.30-22.30 น. โดยชมรายการเพียงคนเดียวและชมรายการทุกวัน โดยชอบรายการประเภทตลกขบขัน และได้นำความรู้พร้อมการจดจำเนื้อหาจากรายการละครวิทยุโทรทัศน์มาวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีผลต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษพบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้รับชมรายการวิทยุโทรทัศน์ เนื่องมาจากชื่นชอบดารานักแสดง ความบันเทิง และผ่อนคลายความตึงเครียด ในขณะที่ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมมีความสำคัญในระดับปานกลาง เพศ คณะที่ศึกษาและภูมิฐานะของนักศึกษามีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ ส่วนอายุของนักศึกษาไม่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์แต่อย่างใด

คำสำคัญ: การตัดสินใจเปิดรับชม พฤติกรรมการเลือก ละครวิทยุโทรทัศน์

¹อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

This research aims to study the exposure to drama programmes on TV and factors that affect the decision of exposure to drama programmes on TV of Ramkhamhaeng Students. The results of the research would benefit to the development and improvement of the course of the production of drama programmes TV. Most of the sampling group are female of 3rd year students of the Faculty of Political Science, age between 20-24, settle in Bangkok and affiliated provinces. According to the behavior of exposure to TV Programmes: most of the sampling group expose to the programmes on Channel 3 everyday, 3-5 hours a day and the favorite programmes are comedy. According to the behavior of exposure to drama programmes on TV: most of the sampling group expose to the programmes alone on Channel 3 between 8.30-10.30 PM. Most of the sampling group used to criticize on drama programmes on TV. The Mean of the level of recognition of the programmes's content and the use of programmes's content are medium. The reason of exposure to programmes is the favor of actors and actresses and the aims of exposure to programmes is to entertain, relax, and relieve of stress. While the environment factors has a medium level of significance to the decision of the exposure to drama programmes. The result of hypothesis group are significantly affect the decision of exposure to drama programmes on TV while age does not significantly affect the decision of exposure to drama programmes on TV.

Keyword: Decision of Exposure Selecting Behavior Television Drama

บทนำ

ละครวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อบันเทิงที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน โดยให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินกับผู้ชม ทั้งยังพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ละครวิทยุโทรทัศน์ของไทยมีลักษณะการดำเนินเรื่องที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิตและการกำกับของผู้กำกับ ดังนั้นละครวิทยุโทรทัศน์ที่น่าเสนอจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละเรื่องแตกต่างกันไป รวมไปถึงเนื้อหาของละครยังทำให้รู้ถึงสิ่งที่ปรากฏในละคร เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความเชื่อ การแต่งกาย เป็นต้น แต่สิ่งที่ได้รับการชมละครที่ไม่ได้แตกต่างกันเลยนั่นก็คือ ความสนุกสนานเพลิดเพลินและสาระที่แฝงมากับละครเรื่องนั้น ๆ ละครโทรทัศน์ในสังคมไทย เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2498 เพื่อมาแทนละครวิทยุที่ได้ยินแต่เสียง ไม่เห็นภาพเริ่มแรกที่สถานีโทรทัศน์ทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม จากนั้นมีการผลิตรายการสู่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ และแพร่หลายต่อเนื่อง ปัจจุบันละครโทรทัศน์ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินลดความเครียด สร้างความบันเทิงในลักษณะอิทธิพลทางอ้อม ละครวิทยุโทรทัศน์เป็นแหล่งความรู้ ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม

เป็นกระบวนการที่สอนให้รู้ถึงการปฏิบัติตนในสังคม ละครโทรทัศน์จึงเป็นตัวแทนในการบอกสมาชิกให้รับรู้ถึงเป้าหมาย ค่านิยม และแบบอย่างของสังคมโดยทางอ้อม (Socializing agent) ผู้ชมละครโทรทัศน์จึงเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ในลักษณะที่ไม่รู้สึกตัว สาเหตุที่เกื้อหนุนให้ละครวิทยุโทรทัศน์ทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างดีคือ ละครวิทยุโทรทัศน์เป็นความบันเทิงแบบเล่าเรื่อง (Narrative Form) มีการดำเนินเรื่องต่อเนื่องยาวนาน โดยใช้เวลาออกอากาศเป็นเดือน และนำเสนอเป็นตอน ๆ สามารถทำให้ผู้ชมติดตามได้อย่างต่อเนื่อง วิธีการนี้ทำให้ผู้ชมละครรู้สึกว่าได้เรียนรู้ความเป็นจริงด้วยประสบการณ์ของตัวเอง ในขณะเดียวกันละครโทรทัศน์สามารถตอบย้ำเนื้อหาสาระใด ๆ ที่ต้องการได้ไม่ยาก (สุนัยวิจักขณกรไทย, 2549)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ละครโทรทัศน์ได้เปลี่ยนรูปแบบไปตามสภาพของสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย แม้รูปแบบจะแปรเปลี่ยนไปตามความนิยม แต่การดูรายการโทรทัศน์ของผู้ชมไม่ว่ายุคใดสมัยใดละครโทรทัศน์ก็มักจะได้รับความนิยมเสมอมา อย่างไรก็ตาม ในภาวะการแข่งขันของแต่ละสถานีโทรทัศน์

การผลิตละครวิทยุโทรทัศน์ก็เป็นที่นิยม ผู้ผลิตต้องตัดสินใจอย่างรอบครอบ เพราะละครโทรทัศน์เปรียบเสมือนสินค้าชนิดหนึ่งที่มีผู้ชมเป็นกลุ่มบริโภค ผู้ผลิตจึงต้องวางแผนการผลิตสินค้าของตนให้ออกมาเป็นที่ยอมรับของผู้ชมให้ได้มากที่สุด การผลิตละครโทรทัศน์เพื่อสนองความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่อยู่ภายใต้สภาวะการแข่งขันทางการตลาด และเงื่อนไขของเวลาอยู่ภายใต้สภาวะการแข่งขันที่ทุกสถานีวิทยุโทรทัศน์ต้องช่วงชิงความนิยมจากผู้ชมละครโทรทัศน์ให้ได้มากที่สุด โดยการนำกลยุทธ์และวิธีการต่าง ๆ ออกมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการปรับผังรายการโทรทัศน์เพื่อให้ทันกับยุคสมัยข่าวสารปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2546)

ลักษณะของละครโทรทัศน์ไทย พิจารณาตามวาระการออกอากาศที่ตอบสนองผู้ชมสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. วันธรรมดา

1.1 ละครตลกหลังอาหารเที่ยง
สำหรับคนทำงานทั่วไป

1.2 ละครเก่านำมาออกอากาศใหม่
ช่วงบ่าย เพื่อผู้ชมกลุ่มแม่บ้าน

1.3 ละครช่วงค่ำซึ่งแต่เดิมเคยเป็นละครครอบครัว แต่ต่อมาเพื่อแย่งส่วนแบ่งการตลาดผู้ชมกลุ่มแม่บ้านจากสถานีช่วงอื่น ละครช่วงค่ำก็จะมีรูปแบบคล้ายละครหลังข่าวไปทุกที

1.4 ละครหลังข่าวซึ่งเป็นเวลาทองของผู้ผลิตแต่ละรายจะทุ่มเทดารานักแสดงและงบประมาณการถ่ายทำอย่างมาก เพื่อดึงดูดผู้ชมในวัยทำงานที่มีกำลังซื้อมากที่สุด

2. วันเสาร์-อาทิตย์

ละครช่วงเช้า มักเป็นละครเยาวชนและละครวัยรุ่น การสร้างละครโทรทัศน์เป็นอุตสาหกรรมที่นายทุนต้องทำตามสูตรสำเร็จ เพื่อเป็นการประกันรายได้นำมาสู่ลักษณะของละครสูตรสำเร็จ ละครประเภทนี้มักหนีไม่พ้นละครเมโลดราม่า ประเภทละครน้ำเน่าเน้นเอง คำว่าละครน้ำเน่า มักใช้เรียกละครสูตรสำเร็จที่เน้นอารมณ์หิวหาว รัก เสรี สุข คละเคล้ากันไป จบลงด้วยความซาบซึ้งตรึงใจ ตัวละครมักมีลักษณะเป็นอุดมคติ เช่น พระเอกรูปงามดีพร้อมแทบทุกอย่าง ยกเว้นเรื่องหัวใจที่ไม่ยอมลงตัวเสียทีว่าจะรักนางเอกหรือไม่ นางเอกสาวสวยบริสุทธิ์ผู้ถูกชะตากรรมกลั่นแกล้ง

รังแกให้เราต้องสงสารสะท้อนใจไปทุกฉาก ทุกตอน ตัวร้ายที่จองเวรจองกรรมผู้อื่นได้ อย่างไม่มีเหน็ดเหนื่อย และแสดงออกให้เห็น ได้อย่างชัดเจนว่าเป็นโรคจิต อารมณ์ ความสุขที่ได้ทรมาณผู้อื่น หรือตัวละครสูตร ใหม่ ๆ เช่น พระเอก-ผู้ร้าย นางเอกสาว สมัยใหม่ผู้ปราดเปรียว กลุ่มผู้รับใช้ที่เป็น องค์รักษ์พิทักษ์นายฝ่ายดี และฝ่ายร้าย เป็นต้น จากที่ตัวละครเหล่านี้เปลี่ยนเฉพาะชื่อกับ อาชีพ แต่ชะตากรรมยังคงเป็นสูตรเดิม ๆ ได้ ฟันฝ่าอุปสรรคในละครแต่ละตอนแต่ละสัปดาห์ แล้วเรื่องราวทั้งหลายจะสามารถคลี่คลาย และ ลงเอยได้อย่างลงตัว มีความเที่ยงธรรมใน กวีนิพนธ์ (Poetic Justice) สุขสมหวังดังที่ผู้ชมทั้งหลายต้องการเห็น (นพมาศ แวหงส์, 2550, หน้า 210-211) กาญจนา แก้วเทพ (2545) ได้ วิเคราะห์ความบันเทิงด้วยแนวคิดเรื่อง การ นำหน้าที่มาอธิบายมูลเหตุของอุปสงค์ และ อุปทานในการผลิตละครน้ำเน่าก็คือ ละคร น้ำเน่าทำหน้าที่เป็นหลุมหลบภัยทางจิตใจ (Escapist) ที่สาวน้อยคนยากก็สามารถพบรัก บริสุทธิกับเจ้าของคฤหาสน์อันอลังการได้ สร้างยูโทเปีย หรือโลกอุดมคติของมนุษย์ไม่ ซับซ้อนมากมีลักษณะเป็นแบบแผนตายตัว

(Stereotyped) ตามที่สังคมคาดหวัง และสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างที่ควรจะเป็นไม่มี การพลิกลือก หรือทางตันเหมือนในชีวิตจริง เช่น ความรู้สึกหิวหาว ซาบซึ้ง ความรู้สึก เกลียดชังตัวร้ายอย่างเข้าไส้ ความต้องการ ทะเลาะ กริ๊งร้อง ตบตี คำทอ เป็นต้น ซึ่งใน ชีวิตจริงไม่อาจกระทำได้ หรือรู้สึกได้ ละคร น้ำเน่าจึงสะท้อนสังคมไทย และสังคมไทยก็ เลียนแบบน้ำเน่าในละครด้วย ในเมื่อแบบแผน ของตัวละครในอุดมคติที่ผู้ชมเห็นนั้น พุ่มพวย ท่วมท้น เล่นอารมณ์ และสงสารตัวเอง คนไทย ก็รับเอาแนวปฏิบัติมาด้วย คนไทยหลายคน เสพอารมณ์ รัก เสรีา เกลียด แค้น เป็นต้น จนลืมเป้าหมายว่าต้องการอะไร จึงทำให้ตน เกิดอารมณ์เช่นนี้ เพื่อจะรีบทำความตึงใจนั้น ให้บรรลุปเป้าหมาย ซึ่งหลักเบื้องต้นของการ แสดงแนวสากลที่นักแสดงต้องมุ่งที่ความ ต้องการและการกระทำ ไม่ใช่ไปยึดติดกับ อารมณ์หรือบางคนก็ไปมุ่งแสดงบอกล่า อารมณ์ ในแง่ของการผลิตเมื่อผู้ชมละครวิทยุ โทรทัศน์ไทยต้องการรูปแบบอุดมคติ หรือ ภาพเสมือนของความจริงที่เลือกสรรตัดแต่ง แล้ว เพื่อการบำบัดทางอารมณ์มากกว่าการ เฝื่อนรู้หน้ากับความยุ่งยาก และความสวยงาม

ของชีวิตจริง บทละคร งานด้านการสร้าง การแสดง และการกำกับการแสดงจึงมีลักษณะเป็นรูปแบบตายตัว เช่น บทละครที่เป็นสูตรสำเร็จตัวละครเป็นแบบตายตัว การแสดง เป็นแบบบอกเล่าอารมณ์ เล่นคาแร็คเตอร์ หรือไม่ก็ให้นักแสดงหญิงที่อายุเกินสามสิบปี เกษียณอายุจากการได้รับบทนางเอกไปแสดงเป็นแม่นางเอกแทน และให้นักแสดงวัยรุ่นหนุ่มสาวแสดงเป็นนักธุรกิจระดับสูงบ้าง สาวสวยวัยทำงานที่ทำผมเฉี่ยวทุกเรื่องบ้าง เพื่อภาพที่สดสวยมากกว่าการเน้นความสมจริง และลงลึกในเชิงจิตวิทยามนุษย์ ดังนั้นละครโทรทัศน์จึงทำให้เกิดดาราโทรทัศน์ขึ้นอย่างมากมาย หนุ่มสาวหน้าตาดีมาจากการประกวด คนหน้าตาดีที่อยากเข้าวงการแสดง มีการจัดประกวดอยู่มาหลายปีแล้ว หนุ่มสาวหน้าตาดี ที่มีแววทั้งหลายจะได้รับการฝึกฝนการแสดง ช่วงสั้น ๆ จากต้นสังกัด แล้วรีบป้อนดารานำใหม่เข้าสู่จอโทรทัศน์ให้เร็วที่สุด เพื่อช่วงชิงตลาดจากคู่แข่ง นักแสดงหน้าใหม่บางคนก็ได้รับการอบรมจากนักแสดงรุ่นใหญ่ที่ผันตัวมาเป็นครูฝึกการแสดง แต่บางคนโชคร้าย เพราะได้ผู้ที่ไม่เข้าใจในการแสดงที่ถูกต้องมาเป็นผู้ฝึกการแสดงให้ เขาเหล่านั้นก็สอนให้รุ่นน้องแสดงตามอย่างสูตรที่ตนเคยแสดง เช่น การเล่นเสียง เล่นหน้าตา หรือเล่นบอกเล่าอารมณ์ บอกเล่าลักษณะนิสัย นักแสดงรุ่นใหม่บางคนได้รับการฝึกฝนการแสดงที่ถูกต้องมา แต่ถึงเวลาถ่ายทำจริงก็ไม่สามารถทำได้อย่างที่เรียน เพราะไม่ได้รับบทมาศึกษา ก่อน เนื่องจากการถ่ายทำไม่เขียนบทไป หรือแม้กระทั่งผู้ร่วมแสดงก็ไม่ได้แสดงไปในทางเดียวกัน เพราะการเล่นละครแบบสูตรย่อมง่ายกว่า และเร็วกว่าการพยายามเล่นจริง หรือร้ายกว่านั้น ผู้กำกับการแสดงบางคนก็ใช้วิธีบอกผลสำเร็จให้นักแสดง แสดงภาพที่ตนต้องการ เช่น ชื่นอารมณ์ เล่นแรง ๆ เชื่อว่าอย่างไรเสียนี่ก็คือภาพที่ผู้ชมส่วนใหญ่ต้องการเห็นในละคร (พรทิพย์ วรกิจ โภคาทร, 2539, หน้า 292)

ในสังคมไทยทุกวันนี้ เรื่องราวจากชีวิตจริงมีเนื้อหาที่สะท้อนสังคมมากกว่าเนื้อหาในละครโทรทัศน์ บทบาทลีลาการแสดงจริงก็ดูจะเกินกว่าในบทละครโทรทัศน์ ดังนั้น สภาพแวดล้อมเพศ คณะที่ศึกษา และภูมิปัญญาเดิมของนักศึกษา จึงมีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ไทยเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ รวมถึงปัจจัยด้านองค์ประกอบสภาพแวดล้อมของรายการละครวิทยุโทรทัศน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์โดยศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของรายการ และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะรายการละครวิทยุโทรทัศน์ไทยที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบฟรีทีวี (Free TV) โดยมุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2555

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุกชั้นปี ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 200,000 คน (สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุกชั้นปี ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 400 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศและคณะที่นักศึกษา กำลังเรียน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านองค์ประกอบของรายการและด้านสภาพแวดล้อม

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ในด้านองค์ประกอบของรายการ และสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนในคณะต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ในด้านองค์ประกอบของรายการ และสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่ศึกษาเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่า

ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538, หน้า 132-133)

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2555 โดยนำแบบสอบถาม 400 ชุด ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและได้รับคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 %

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย คือ ค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปและผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในคณะรัฐศาสตร์ ร้อยละ 33.0 โดยเป็นนักศึกษาชาย ร้อยละ 39.2 นักศึกษาหญิง ร้อยละ 60.58 ส่วนมากอายุระหว่าง 20-24 ปี ร้อยละ 54.2

ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 41.3 และมี
ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 72.8
ส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์
ช่อง 3 ร้อยละ 54.2 ชมรายการ 3-5 ชั่วโมงต่อวัน
ร้อยละ 34.5 ชมรายการทุกวัน ร้อยละ 38.5
และชอบชมรายการประเภทตลกขบขัน ร้อยละ
35.8

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการ ละครวิทยุโทรทัศน์

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการเปิด
รับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษา
พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ชมรายการละครวิทยุ
โทรทัศน์ โดยเปิดรับชมทางช่อง 3 และชมทุกวัน
สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรัชญา
เปี่ยมการุณ (2549) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ
เปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษา
อุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร และสมุทร
กล่อมน้อย (2547) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมการ
เปิดรับชมการเลียนแบบสื่อละครโทรทัศน์
หลังข่าวภาคค่ำของช่อง 7 สี กลุ่มวัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะละครโทรทัศน์
เป็นความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมา
นาน และปัจจุบันละครโทรทัศน์ได้มีการ

ปรับปรุงพัฒนากลวิธีในการนำเสนอให้โดดเด่น
มีการเล่าเรื่องให้น่าสนใจ น่าติดตาม มีการใช้
เทคนิคการผลิตที่ทันสมัย ที่สำคัญผู้ผลิต
รายการได้คัดเลือก นักแสดงได้ตรงใจผู้ชม
ส่งผลให้ละครวิทยุโทรทัศน์ได้รับความนิยม
เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ผลการศึกษาค้นครั้งนี้ยัง
พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้นักศึกษา
รับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ คือ ความ
ชื่นชอบดารานักแสดง สอดคล้องกับการศึกษา
ของ อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ (2540, หน้า 1-
85) และ วริศรา เวทยสุภรณ์ (2550, หน้า 1-
80) ที่ต่างพบว่านักแสดงมีบทบาทสำคัญ
เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะปัจจุบันผู้ผลิตรายการ
และสถานีโทรทัศน์ต่างแข่งขันกันในทุก
รูปแบบ เช่น การจัดหานักแสดงหน้าใหม่เข้า
มาในวงการโทรทัศน์ นำกลยุทธ์ใหม่ ๆ มาใช้
ในการผลิตรายการเพื่อเป็นการโปรโมท และ
ตอบสนองความต้องการของผู้ชม เพื่อช่วงชิง
การตลาดจากคู่แข่ง

ผลจากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตัดสินใจรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์
โดยภาพรวมแล้ว ด้านองค์ประกอบมีผลอยู่ใน
ระดับมาก ส่วนด้านสภาพแวดล้อมอยู่ใน
ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผลต่อ

การตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด คือ เนื้อหาสาระที่น่าสนใจให้ประโยชน์ และแฝงสาระความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรัชญา เปี่ยมการณ (2549, หน้า 1-5) พบว่าองค์ประกอบของละครวิทยุโทรทัศน์ที่นักศึกษาชื่นชอบ และตัดสินใจเลือกรับชมรายการเป็นอันดับแรก คือ ความน่าสนใจของเนื้อเรื่อง รองลงมาเป็นเนื้อหาละครวิทยุโทรทัศน์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง และการดำเนินเรื่อง สนุก ตื่นเต้น น่าสนใจ ติดตามไปจนจบเรื่อง ทั้งนี้ เพราะการผลิตรายการละครวิทยุโทรทัศน์ให้ประสบผลสำเร็จ นั่นก็คือผู้ชมมีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุด นอกจากนี้ ผู้ชมยังเป็นผู้ชี้วัดการอยู่รอดของธุรกิจละครวิทยุโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี ในยุคปัจจุบัน สำหรับด้านสภาพแวดล้อมมีความสำคัญในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ พบว่า ดารานำและนักแสดง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเปิดรับชมมากที่สุด รองลงมาคือ กระแสความสนใจและเปิดดูการโฆษณาจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะสภาพแวดล้อมเป็นเพียงปัจจัยเสริมในการตัดสินใจเลือกเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ โดยกลุ่มตัวอย่างในฐานะผู้รับสาร มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

หลากหลายสื่อได้อย่างอิสระ ผู้รับข่าวสารแต่ละคนมีเวลา มีโอกาส มีความพอใจแหล่งข่าวสาร หรือผู้ส่งสารแตกต่างกันออกไป ดังนั้น ผู้รับข่าวสารจึงเลือกเปิดรับชมข่าวสารแตกต่างกันไปตามความปรารถนาของผู้รับข่าวสารแต่ละคน (กิตติมา สุรสนธิ, 2546, หน้า 15-17)

สำหรับการทดสอบสมมติฐานเพศและอายุ นั้น พบว่าเพศมีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ เพราะสังคมและวัฒนธรรมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของแต่ละเพศไว้แตกต่างกัน ซึ่งตัวแปรด้านเพศได้นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ กล่าวคือ เพศชายมักชมละครวิทยุโทรทัศน์ในขณะที่พักผ่อน เพศหญิงมักจะชมละครวิทยุโทรทัศน์ไปพร้อมกับการทำงานอย่างอื่นและมีแนวโน้มมีความต้องการที่จะส่งข่าวสารและรับข่าวสารมากกว่า เพศชาย ส่วนเพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับข่าวสารนั้น ๆ (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2542, หน้า 44-46)

อายุ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์เพราะปัจจุบันละครวิทยุโทรทัศน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนทุกวัยไม่ว่าจะอายุมากหรืออายุน้อยเพียงใดต่างก็เปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์

ขณะที่นักศึกษากำลังศึกษา พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ ทั้งนี้ เพราะระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนักศึกษาต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีนักศึกษาเพียงบางส่วนเท่านั้นที่สามารถเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัยได้ ดังนั้นนักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่แตกต่างกันต้องศึกษาเนื้อหาที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน ทำให้ต้องจัดสรรเวลาในชีวิตประจำวันกับการเลือกเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ความเป็นตลาดวิชาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนักศึกษาจึงมีความหลากหลายทำให้การเลือกเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์แตกต่างกัน

ชั้นปีที่ศึกษา พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ ทั้งนี้ เป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1- 2 ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นการเรียนรู้ ทำให้มีเวลาว่างมากพอที่จะเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ แต่พอ

เริ่มเรียนในระดับชั้นปีที่สูงขึ้น เนื้อหาบทเรียนจะยากขึ้น ต้องเคร่งเครียดกับการเรียนทำให้มีเวลาน้อยลง ในการเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์

ภูมิถาเนา พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์ ทั้งนี้ เป็นเพราะนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เข้าถึงสื่อมวลชนได้ง่ายกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด (Mc Combs & Becker, 1979, p.134)

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1. ด้านองค์ประกอบของรายการปรับปรุงและพัฒนาบทประพันธ์บทโทรทัศน์ให้สอดคล้องกับชีวิตจริงในปัจจุบัน และผู้ชมสามารถนำข้อคิด คติสอนใจไปปรับใช้ในสังคมชีวิตประจำวัน ได้มุมมองหรือข้อคิดในเรื่องการดำรงชีวิต ครอบครัว การทำงานและความรัก ผู้ผลิตควรพิจารณาเรื่องเพลงและดนตรีประกอบละครวิทยุโทรทัศน์ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาในละครวิทยุโทรทัศน์นั้น ๆ ละครวิทยุโทรทัศน์ควรมีการสอดแทรกวิถีการเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยเฉพาะ

การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้

2. ด้านสภาพแวดล้อม ปรับปรุงสื่อที่เป็นตัวกลางในการเผยแพร่ข่าวสารให้ไปสู่ผู้ชมได้โดยตรง เช่น สื่อทางวิทยุกระจายเสียง หรือสื่อจากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ ซึ่งผู้ชมไม่นิยมแล้ว การที่ละครวิทยุโทรทัศน์จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบกันในทุกส่วนจึงจะทำให้ละครวิทยุโทรทัศน์นั้นประสบความสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ที่เป็นของต่างชาติ เช่น ละครเกาหลีที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง

2. ควรศึกษา พฤติกรรม การลอกเลียนแบบ จากการชมละครวิทยุโทรทัศน์ทั้งในและต่างประเทศ

3. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในส่วนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นเพียงผู้รับสารกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยสมควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษานั้นมาเปรียบเทียบกับให้เห็นเด่นชัด

4. ควรทำการศึกษา ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลข่าวสารจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ตัวอย่างเช่น ผู้ผลิตรายการละครวิทยุโทรทัศน์ ผู้กำกับ การแสดงละครวิทยุโทรทัศน์ และผู้ชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์โดยทั่ว ๆ ไป

บรรณานุกรม

กาญจนา แก้วเทพ. (2547). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพมหานคร: แบรินด์เอจ.

กิตติมา สุรสนธิ. (2546). *ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นพมาศ แวหวงส์ (บรรณาธิการ). (2550). *ปริทัศน์ศิลปการละคร*. กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ.

- ปรัชญา เปี่ยมการณ. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับชมละครโทรทัศน์ของ
นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานโครงการเฉพาะบุคคล
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. (2539). หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร:
วีอินเตอร์พรีนส์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2546). ศิลปิน 2 คารา แบบไหนถูกใจวัยรุ่นไทย. ค้นเมื่อ
30 สิงหาคม 2552 จาก http://www.dusitpoll.dusit.ac.th/2546_026html
- ยุบล เปี่ยมจริงศักดิ์. (2542). การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสรดา เวทยสุภรณ์. (2549). พฤติกรรมการรับชมและความพึงพอใจจากการรับชมละคร
เกาหลีทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2549). กระแสซีรีส์ละครเกาหลียอดฮิต: กระตุ้นทัวร์ตามรอยละคร.
ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2552. จาก <http://www.kasikornresearch.com/kr/search>
- สมฤทัย กล่อมน้อย. (2539). พฤติกรรมการเปิดรับชมและการเลือกแบบสื่อละคร
โทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของช่อง 7 สี กลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2554
- อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ. (2540). แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย.
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Mc Combs, M., & Becker, L. B. (1979). *Using mass communication theory*.
New York: Practice Hall.